

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cartea lui Enoch / trad. din etiopiană, note și comentarii: R.H. Charles; cuv. înainte: W.O.E. Oesterley ; trad. din engleză și îngrij. ed.: Alexandru Anghel. - Ed. a V-a. - București : Herald, 2018

ISBN 978-973-111-671-6

I. Charles, R. H. (trad. ; note)

II. Oesterley, W. O. E. (pref.)

III. Anghel, Alexandru, trad (trad. ; ed.)

229.913.1

Cartea lui Enoch

TRADUCERE DIN ETIOPIANĂ,
NOTE ȘI COMENTARII: R. H. CHARLES

Cuvânt-inainte:

W. O. E. OESTERLEY

Traducere din engleză și îngrijire ediție:

ALEXANDRU ANGHEL

THE BOOK OF ENOCH

Translated from Ethiopic with Explanatory Notes

by R. H. CHARLES, D.LITT., D.D.

© 1917, Introductory by W. O. E. Oesterley, D.D.

Society for Promoting Christian Knowledge, London

EDITURA HERALD

București, 2018

**ABREVIERI, PARANTEZE ȘI SIMBOLURI SPECIALE
FOLOSITE ÎN TRADUCEREA LUI 1 ENOH**

a, b, c, d etc. denotă manuscrisele etiopiene.

a denotă manuscrisele etiopiene timpurii, adică *g₁*,
g m q t u.

β denotă manuscrisele etiopiene de mai târziu,
adică *a b c d* etc. (adică de la *a la z*, *a ,b*, cu
excepția manuscriselor timpurii).

E reprezintă Versiunea Etiopiană.

G^s reprezintă fragmentele Versiunii Grecești păs-
trată în Syncellus; în cazul lui 8^b-9^b există
două forme ale textului, **G^{s1}** și **G^{s2}**.

G^g reprezintă fragmentul extins al Versiunii Gre-
cești descoperit la Akhmîm și păstrat la Mu-
zeul Gizeh din Cairo.

La traducerea lui *1 Enoh* s-au folosit următoarele
tipuri de paranteze și semne grafice având urmă-
toarea semnificație:

| delmitează cuvintele ce se găsesc în **G^g**, dar nu
și în **E**.

< > delmitează cuvintele ce se găsesc în **E**, dar nu și
în **G^g** sau **G^s**.

[] indică interpolarea unor cuvinte.

() indică adăugirile editorului.

aldinele arată cuvintele ce au suferit corecturi.

† † indică o corupție a textului.

. . . = indică zona unde au fost pierdute cuvinte.

CARTEA LUI ENOH
(I-XXXVI)

*I-V. Pilda lui Enoh despre soarta viitoare
a păcătoșilor și a celor drepti*

CAPITOLUL I

1. Cuvintele binecuvântării lui Enoh¹, cu care
acesta i-a binecuvântat pe cei aleși <și> pe cei
drepti, care vor trăi în ziua nenorocirii, când toți
cei vinovați <și nelegiuți> vor fi îndepărtați². 2. Și
acesta își luă Pilda și spuse – Enoh, un om drept,
ai cărui ochi au fost deschiși de către Dumnezeu,
avu vedenia Celui Sfânt³ din ceruri, „pe care” înge-
rii mi-au arătat-o, și de la ei am auzit totul, și de la
ei am înțeles ce vedeam, dar nu pentru acest neam,
ci pentru unul de departe care va veni. 3. Despre

¹ Cf. Deut. 33:1, „binecuvântarea lui Moise”.

² Autorul își propune un obiectiv dublu: să vestească condiția
binecuvântată a celor drepti din ziua judecății finale, ca și nimicirea
păcătoșilor. Primul este cel mai important obiectiv și de aceea
îl vestește mai întâi, adăugându-l pe al doilea la modul subordona-
nat. „Îndepărtarea” păcătoșilor nu înseamnă nimicirea acestora,
ci, aşa cum se va vedea în curând, înseamnă mutarea acestora
de pe pământ în locul judecății – George H. Schodde *The Book of
Enoch*, Andover, 1882 (GS).

³ Această trecere de la persoana întâi la persoana a treia, cum
se întâmplă aici, apare de mai multe ori în această carte. [Schim-
bări cu un caracter similar pot fi găsite în Gen. 22:12; Isa. 1:29, 3:26,
5:8, 22:16, 31:7, 42:20 – GS]

cei aleși¹ am spus, și mi-am început Pilda legată de aceștia:

Cel Mare și Sfânt va veni din sălașul Său,

4. Și Dumnezeul veșnic va umbla pe pământ,
(chiar) pe muntele Sinai²,

! Și va apărea din lăcașul Lui!

Și se va ivi în toată puterea măreției Sale din cerul cerurilor.

5. Și toți vor fi loviți de spaimă,

Și Veghetorii³ se vor cutremura,

Și mare frică și groază îi va cuprinde pe toți din toate părțile pământului.

6. Și munții cei înalți se vor zgudui,

Iar dealurile înalte vor fi făcute mici,

Și se vor topi precum ceară dinaintea flăcării.

7. Și pământul va fi zdrobit !cu totul!,

Și tot ce se află pe fața pământului va pieri,

Și va fi o judecată a tuturor (oamenilor).

8. Dar cu cei drepti El va face pace.

Și îi va feri pe cei aleși,

Și mila va coborî asupra lor.

Și aceștia toți vor fi ai lui Dumnezeu,

Și vor cunoaște belșugul,

¹ Această denumire aparține mai ales Pildelor.

² Muntele Sinai, unde s-a dat legea, va fi locul judecății viitoare. Cf. Deut. 33:2; Ps. 68:17.

³ Aici, ca și în x. 9, 15, xii.4, xiii. 10, xiv. 1, 3, xv. 2, xvi. 1, 2, xci. 15 = îngeri căzuți. În xii. 2, 3, xx. 1, xxxix. 12, 13, xl. 2, xli. 12, lxxi. 7 = arhangheli. Această denumire apare prima dată în Dan. 4:13, 17, 23.

Și ei !toți! vor fi binecuvântați.

! Și El le va fi de ajutor la toți aceștia!,

Și li se va înfățișa lumina,

! Și El va face pace cu aceștia!

9. Și iată! El vine însotit de zece mii dintre sfinții !Săi!

Pentru ca El să aducă judecată împotriva lor²,

Și să-i nimicească pe !toți! nelegiuții:

Și pentru a osândi toate făpturile

Pentru faptele !nelegiuțe! pe care le-au săvârșit în răutatea lor,

Și pentru toate lucrurile rele pe care păcătoșii nelegiuții !le-au vorbit! împotriva Lui.

CAPITOLUL II³

1. Luați aminte la tot ce se petrece în cer, cum acestea nu își schimbă orbitele, !și! luminătorii care se află în cer cum se înalță și se aşază în ordine fiecare în anotimpul său, și nu se abat de la rânduiala ce le-a fost dată. 2. Priviți pământul, și luați aminte

¹ „Zece mii dintre sfinții Săi”. Cf. Deut. 33:2, Dan. 7:10. Îngerii sunt numiți așa în xii. 2, xiv. 23, xxxix. 5, xlvi. 2, lvii.2, lx. 4 etc.

² „Asupra lor”. K-9 = „împotriva tuturor”; G^a = κατὰ πάντων, ca și în Iud. 14.

³ În ii-v. 3 ordinea naturii este comparată cu dezordinea lumii oamenilor. În Test. Naph. [Testamentum Naphtali] iii. 2, 3, oamenilor li se spune să respecte legea lui Dumnezeu, așa cum soarele, luna și stelele respectă rânduiala stabilită, iar veghetorii care și-au părasit ordinea lor firească sunt ținuți ca un avertisment. Cf. Sirah xvi. 26-28.

la toate lucrările care se petrec pe acesta, 'cât de statornice sunt acestea!', cum 'niciunul dintre lucrurile de pe pământ' nu se schimbă, 'ci' toate lucrările lui Dumnezeu îți apar 'ție'. 3. Privește vara și iarna¹, <cum tot pământul este umplut cu apă, și norii, și roua, și ploaia se aşază peste acesta>.

CAPITOLUL III²

Luați aminte și vedeți cum (în timpul iernii) toți copacii par de parcă s-ar fi veștejit și și-ar fi scuturat toate frunzele, în afară de paisprezece copaci, care nu își pierd frunzișul, ci îl păstrează pe cel vechi vreme de doi, trei ani, până la venirea celui nou.

CAPITOLUL IV

Şi vedeţi iarăşi, în zilele de vară, cum soarele se află deasupra pământului. Şi căutaţi umbră şi adăpost din pricina dogorii soarelui, şi pământul începe să ardă din ce în ce mai mult, şi astfel nu mai puteţi călca pe pământ sau pe piatră din pricina acestei călduri.

¹ Evreii aveau doar două anotimpuri, vara și iarna. Cf. Gen. 8:22, Is. 18:6, Zah. 14:8.

² Legat de cei paisprezece copaci care nu se veștejesc niciodată, vezi *Geponica* xi. 1.

CAPITOLUL V

1. Luați aminte cum copacii se înveșmântează cu frunze verzi și sunt roditori: așa că țineți seama și aflați de toate lucrările Sale!, și vedeți cum El, care este vesnic, i-a făcut astfel.

2. **Şi** **'toate'** lucrările Sale continuă **'astfel'** an de an, pe vecie, **şि** toate menirile **'pe care'** acestea le împlinesc pentru El, **şи** **'menirile lor'** nu se schimbă, ci totul se face aşa cum a rânduit <Dumnezeu>.

3. Şi priviţi cum marea şi râurile îndeplinesc în chip asemănător şi 'nu îşi schimbă' menirile lor 'de la poruncile Lui'.

4. Dar voi – voi nu ați fost statornici și nici nu ați ascultat poruncile Domnului,

Ci v-ați îndepărtat și ați grăit vorbe pline de trufie și răutăcioase

Cu ale voastre guri întinate împotriva măretei Sale.

O, voi, cu inima învârtoșată, pacea nu o veți afla nicicând!

5. Vă veți blestema zilele.

Si anii vietii voastre vor fieri.

Şi lăunii nimicirii voastre vor fi înmulţiti în veşnică osândă,

Și îndurare nu veți mai găsi.

6a. În zilele acelea numele voastre îi vor umple
de scârbă pe toți dreptii,

b. Și [toți] aceia care blestemă vă vor blestema pe voi,

Și toți păcătoșii [și neleguiuții] vă vor acoperi de ocări,

7c. Și pentru voi, cei ce sunteți fără de lege, va fi un blestem.

6d. Și toți . . . vor cunoaște bucuria,

e. Și păcatele vor fi iertate,

f. Și toată îndurarea, și pacea, și îngăduința:

g. Izbăvirea va coborî asupra acestora, o lumină puternică.

i. Și voi, păcătoșii, izbăvirea nu o veți cunoaște,
j. Ci asupra voastră va domni blestemul.

7a. Dar pentru aleși, a lor va fi lumina, bucuria și pacea,

b. Și ei vor moșteni pământul.

8. Și apoi asupra aleșilor va coborî înțelepciunea,

Și ei cu toții vor trăi și nu vor mai păcătui,

Nici prin necredință și nici prin trufie:

Căci cei înțelepti vor fi smeriți.

9. Și aceștia nu vor mai greși,

Și nici păcat nu vor mai făptui toată viața lor,

Și nici nu vor mai muri din pricina mâniei sau a furiei (divine),

Ci își vor încheia numărul zilelor vieții lor.

Și viețile lor vor crește în pace,

*Și anii fericirii lor vor fi înmulțiti¹,
În bucurie și pace veșnică,
Toate zilele vieții lor.*

*VI-XI. Căderea Îngerilor; coruperea omenirii;
intervenția îngerilor pentru omenire. Judecățile
hotărâte de Dumnezeu pentru îngerii; Împărăția
Mesianică (un fragment noahic)².*

CAPITOLUL VI

1. Venise o vreme când copiii oamenilor se înmulțiseră și în acele zile li se născuseră fiice frumoase și pline de grație. 2. Și îngerii, copiii cerului³, le-au văzut și au poftit după ele, și și-au spus între ei: „Veniți, să ne alegem femei dintre oameni și să avem copii cu ele”. 3. Și Samiâzâz, care era căpetenia

¹ „Crește”, „înmulți”, cf. Gen. 1:22 etc., însă aici este vorba de o creștere spirituală.

² Aceste capitoare sunt introduse brusc. vi. 3-8, viii. 1-3, ix.7, x.11 aparțin unui ciclu de mituri Samiâzâz. Ca și în lxix. 2, el este căpetenie, iar Azâzêl doar al zecelea în plan ierarhic. În altă parte în *Enoh*, Azâzêl este căpetenie, iar Samiâzâz nu e pomenit.

³ „Copiii cerului”. Cf. xiii. 8, xiv. 3, xxxix. 1. Vezi xv. 1-7. Întregul mit al îngerilor și al fiicelor oamenilor din *Enoh* își are originea în Gen. 6:1-4: „Fiii lui Dumnezeu începuseră a intra la fiicele oamenilor”. Acest episod nu face referire la o înțelegere între se-thieni și cainiți, ci la un mit persan (?) timpuriu în care, înainte de venirea lui Zoroastru, demonii au adus răul pe pământ și s-au unit cu femeile (Bousset, *Rel. d. Jud.* 382, 560). Traducerea inițială a LXX pentru „fiii lui Dumnezeu” era ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, ca și în Philon, *de Gigantibus*, Iustin Martirul, *Apol.* i. 5, Eusebiu, Augustin și Ambrozie.

lor, le-a spus: „Eu mă tem că voi nu veți consimți să înfăptuiți aceasta, și numai eu voi suferi pedeapsa unui mare păcat”. 4. Și ei toții i-au răspuns astfel: „Să facem cu toții un jurământ, și să ne legăm cu toții cu blestem că nu vom părăsi acest gând și că vom făptui lucrul acesta¹”. 5. Apoi au jurat cu toții și s-au legat cu blestem de acesta. 6. Și erau cu toții două sute, care au coborât în zilele¹ lui Iared² pe vârful muntelui Hermon, și ei i-au zis muntelui Hermon, căci au jurat și s-au legat prin blestem pe acesta. 7. Și acestea sunt numele căpetenilor lor: Samîazâz, conducătorul lor, Arâkîba, Râmaêl³, Kôkabîel⁴, Tâmîel⁵, Râmîel⁶, Dâniël, Èzêchêel, Ba-

¹ „Vom face acest lucru”. K-9 = „vom face acea faptă” (*wa-ne-gbarā la-zāti gebr*); G^a = [καὶ] ποίησωμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο – EI.

² „În zilele lui Iared” vezi cvi. 13. Pentru tradiție cf. Orig. *Comment. in Ioann.* tom. Viii, p. 132, ed. Huet.; Epifanie, *Adv. Haer.* i. 4, ed. Petav., tom. i., p. 4; Hilarius, *Comm. in Ps.* cxxxii. 3. Motivele pentru care, în Cartea Jubileelor, îngerii coboară se deosebesc de cele date în acest capitol. Acolo, în iv și v, se spune că Veghetorii au fost trimiși pe pământ de către Dumnezeu ca „să-i povătuiască pe copiii oamenilor să facă ce este drept și bine”, dar, făcând asta, ei au început să poftescă la fiicele oamenilor. Cf. Test. Reub. v. 6. În 1 Enoch se spune că îngerii au coborât din cauza râvnei lor, aceeași motiv fiind dat și în Ialkut Shim. *Beresh.* 44. Vezi Weber, *Jüd. Theologie*, 253.

³ Probabil o corupere a lui Arakiël, ca în G^s. În aramaică פָּרַע = „pământ” și astfel îndatoririle sale sunt reflectate de propriul nume. În Or. Sib. ii., 215-217 este pomenit ca fiind un înger ce nu a căzut.

⁴ „Steaua lui Dumnezeu”.

⁵ „Desăvârsirea lui Dumnezeu”.

⁶ Vezi 2 Bar. 55:3, Or. Sib. ii, 215-217.

râchîal¹, Asâël, Armârôs², Batârêl, Anânêl, Zachîêl, Samsâpêl, Satarêl, Tûrêl³, Iômjâel⁴, Sariêl. 8. Aceștia sunt căpeteniile zecilor.

CAPITOLUL VII

1. Și toții ceilalți împreună cu aceștia și-au luat neveste, și fiecare și-a ales câte una, și au început să se împreuneze cu ele și să trăiască cu ele, și aceștia le-au învățat farmece și descântece⁵, și culegere rădăcinilor, și le-au făcut cunoscute plantele. 2. Și ele au rămas grele, și au născut uriași a căror statură era de trei mii de coți⁶; 3. Care au început să înfuleze toată agoniseala oamenilor. Și când oamenii nu au mai putut să-i sature, 4. Uriașii s-au întors împotriva lor ca să-i mănânce. 5. Și apoi au început să pornească după păsări, după dobitoace, după târâtoare, după pești, și să-și sfâșie carnea

¹ „Fulgerul lui Dumnezeu”.

² Sau Pharmaros (G^s), Arearôs (G^G).

³ „Piatra lui Dumnezeu”.

⁴ „Ziua lui Dumnezeu”.

⁵ „Farmece și descântece”, cf. Înțel. 12:4, Joseph. *Ant.* viii, 2. 5.

⁶ „Treii mii de coți”. Syncellus nu menționează înăltimea și fărădelegile uriașilor (versurile 3-6), dar adaugă: „Și ele au zămislit trei feluri (de urmași): mai întâi, uriașii cei mari. Și uriașii și-au zămislit pe Naphilim, iar Naphilimii i-au născut pe Eliuzi. Și ei au crescut după mărimea lor”. Cele trei tipuri de uriași se întâlnesc încă din Gen. 6:4; cf. de asemenea, 1 En. lxxxvi. 4, lxxxviii. 2 cu Jub. 7:21, 22 (Uriași, Nâphîl, Eliô). [Cartea Jubileelor (1) spune că numai a treia clasă de uriași a distrus omenirea – GS]

46

unul altuia, și să bea sângele¹. 6. Și atunci pământul i-a învinuit pe nelegiuți.

CAPITOLUL VIII

1. Si Azâzêl² i-a învățat pe oameni cum să facă săbii, cuțite, pavăze, zale, și le-a făcut cunoscute metalele |pământului| și arta de a le cunoaște; el le-a arătat cum să facă brătări și podoabe, și cum să folosească vopselele, și cum să-și înfrumusețeze sprâncenele, cum să folosească pietrele prețioase și tot soiul de culori. 2. Si s-a arătat multă neleguire și s-au petrecut păcate trupei, și ei s-au rătăcit și s-au stricat în tot ce făceau. 3. Samîazâz i-a învățat tot felul de vrăjitorii și însușiri ale rădăcinilor; Armârôs i-a învățat cum să dezlege vrăjitorile; Barâchîâl (i-a învățat) astrologia; Kôkabiêl, constelațiile; Ezêchêel, cunoașterea norilor; |Arachiêl, semnele pământului; Shamsiêl, semnele soarelui|; și Sariêl, mersul lunii. Si oamenii, fiind tot mai aproape de pieire, au strigat, și strigătul lor s-a înălțat la cer . . .

¹ „Să bea săngele”. La evrei reprezenta o mare crimă. Gen. 9:4; I Sam. 14:32-34; Fapt. 15:20; Jub. 7:28, 21:6, 1 En. xcvi. 11. [Cartea Jubileelor: „Să aveți băgare de seamă cu săngele, să aveți mare băgare de seamă. Îngropați-l în pământ, nu mâncăți sânge, căci acesta este sufletul; niciodată să nu mâncati sânge!” – GS]

² Originea numelui este necunoscută. Azâzêl este aici primul în ordine și al zecelea în rang, conform lui Syncellus. Aceasta îl numește pe Samâzâz în versul 3 πρώταρχος.

CAPITOLUL IX

1. Atunci Mihail, Uriel, Rafael și Gabriel¹ și-au coborât privirile din cer și au văzut mult sânge vărsat pe pământ, și cum toată nelegiuirea s-a răspândit pe pământ. 2. Își și-au spus unul altuia: „Pământul lăsat înlocuit strigă cu vocea strigătelor lor la porțile cerului. 3. <Și acum, pe voi, sfintilor din cer>, sufletele oamenilor vă cheamă, spunând: «Duceți a noastră pricina la Prea-Înalțul!». 4. Atunci ei au spus Domnului **veacurilor**: „Domn al domnilor, Dumnezeu al dumnezeilor, Împărat al împăraților și Dumnezeu al veacurilor!, tronul slavei Tale (se înalță) peste toate veacurile, și al Tău nume este sfânt și slăvit în vecii vecilor²! 5. Tu le-ai făcut pe toate, și Tu ai putere peste toate, nimic nu este ascuns privirilor Tale, și Tu le vezi pe toate, și nimic nu se poate ascunde de Tine. 6. Tu ai văzut ce a făcut Azâzêl, care a adus toate nedreptățile pe pământ și a arătat lumii tainele veșnice care erau (păstrate) în cer, și pe care oamenii se străduiau să le învețe. 7. Își Samiazâz, căruia Tu i-ai dat puterea să domnească peste însotitorii săi. 8. Își ei s-au dus peste fiicele oamenilor de pe

¹ Manuscrisele etiopiene dau Surjan și Urjan, adică Suriel și Uriel. Cele grecești, în loc de Suriel dau Rafael, și astfel avem cei patru arhangheli cunoscuți.

² O rugăciune asemănătoare se găsește și în lxxxiv. 2 *sqq.*, și este probabil o variantă extinsă a Trisaghionului – GS.